

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK *

Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—

za pol leta K 20.—

za četrt leta K 10.—

za 1 mesec K 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 K.

Uredništvo in uprava.

Kopitarjeva ulica št. 4.

Uredn. telefon št. 50.

Ministrska kriza. — Nova koalicija.

Ministrska kriza. — Nova koalicija.

LDU Beograd, 27. julija. Vsi beograjski listi prinašajo poročila, da je nastala nova ministrska kriza.

Beograd, 27. julija. V petek je prišlo med ministri, ki pripadajo staroradikalni skupini, oziroma demokrat-ski zajednici, do tako ostrih nastopov, da se splošno sodi, da je nemogoče spor poravnati. Pričakuje se, da stopi sedaj na površje nova koalicija, ki naj bi obsegala staroradikalce, Narodni klub in skupino dr. Korošca, čigar sta-

lišče pa z ozirom na krizo še ni jasno precizirano. Demokratska zajednica bi imela sedaj preiti v opozicijo. Pakt med staroradikalci in Narodnim klubom je gotova stvar, ni pa še gotovo, ali obstoja tudi pakt med radikalno in Koroščevo skupino.

LDU Beograd, 27. julija. Predsednik narodne skupščine dr. Pavlović je odpotoval za dva dni v Arandjelovac, da poroča kralju Petru o delovanju parlamenta in o položaju v skupščini.

Banatske vprašanje.

LDU Beograd, 26. julija. Povodom odločitve mirovne konference, da se ima z vzhodnim Banatom priključiti Romuniji tudi Temešvar, čegar prebivalstvo je prošlo za priključitev k Jugoslaviji, opozarja »Trgovinski glasnik« na krivico, ki se je zgodila s tem Jugoslovanom, zlasti z ozirom na dogovor, ki ga je imela Romunija z zavezniki, ki pa ga je s predčasno in eno-

stransko zaključenim mirom sama kršila. S tem dogovorom se hoče sedaj okoriščati v ogromno škodo Srbije, ki je za ceno dragih žrtev imela znaten del na zmagi zaveznikov. Da bo krivica še večja, mora Jugoslavija celo pomagati Romuniji v njenem težkem položaju, v katero jo je privelo napadanje madžarskih boljševikov.

Ljudsko glasovanje na Koroškem.

Maribor, 28. julija. (Izvirno.) Včeraj je bilo v Železni Kaplji na Koroškem veliko zborovanje koroških Slovencev. Zbranih je bilo okoli 1000 do 1500 ljudi iz Železne Kaplje in okolice. Predsedoval je predsednik Narodnega sveta, komendant Saks. Govorili so general Maister, profesor Dolar, urednik Žebot in Srb Stojanovič. Med posameznimi govori je pevski zbor iz Kaplje prepeval narodne pesmi.

Zborovalci so izrazili svoje simpatije primorskim Slovincem. Ob koncu zborovanja je ti-sočglava množica prisegla slovesno prisego, da hoče pri ljudskem glasovanju soglasno stati na strani Jugoslavije. Prisega se je izvršila z vsemi formalnostmi. Koncem zborovanja je predsednik skupščine opravil molitev za srečen izid ljudskega glasovanja.

Slovanski Orlovski izlet v Mariboru l. 1920.

Celje, 27. julija. (Izvirno.) Ob priliki Orlovskega tabora se je vršila danes v Celju širša seja Orlovске Zveze, ki je bil v njej sprejet soglasno in z velikim odobravanjem sklep, da se vrši l. 1920. Slovanski Orlovski izlet v Mariboru. Ko se je mudilo pred kratkim odposlanstvo Or-

lovске Zveze v Čehoslovaški republiki je sklenil Čehoslovaški Orel isto. Pridružijo se katoliški Sokol v Ameriki, Unija katoliških telovadcev v Franciji in Skauti iz Belgije, poleg še drugih slovanskih katoliških telovadnih organizacij.

Bolgari napadli Francoze.

LDU Belgrad, 27. julija. Ko so včeraj popoldne francoske čete korakale skozi Lom Palanko, so streljali nanje bolgarski vojaki. Vnel se je boj s puškami, v katerem je bilo težko ranjenih 9 francoskih častnikov in 20 francoskih vojakov. Krivce so prijeli in razorožili ves bolgarski polk, ki se je nahajal v

Lom Palanki. Dogodek je bil takoj brezlično javljen vojnemu ministru v Pariz in poveljniku francoske armade v Bukarešti.

LDU Belgrad, 27. julija. Na odredbo generala Francheta d'Esperaya se pošlje na Bolgarsko divizija, ki ima nalogo bolgarsko vojsko razorožiti.

Mirovna pogodba z Bolgarijo.

LDU Lyon, 27. julija. (Brezlično.) Člani bolgarske delegacije, ki je pozvana v Pariz, da sprejme mirovne po-

goje, so dospeli v Pariz v soboto zjutraj ob 8. Na kolodvoru jih je sprejel polkovnik Henry, nakar so se v avto-

mobilih odpeljali v madridski grad v Neuilly.

LDU Lyon, 27. julija. (Brezlično.) Vrhovni zavezniški svet je končnoveljavno določil mirovne pogoje vojaškega in pomorskega značaja, ki jih bodo naložili Bolgariji. Izdelal je tudi že določbe glede bolgarskih vojnih ujetnikov. Kakor pravi »Homme Libre«, bo znašala vsota, ki jo bo morala plačati Bolgarija za odškodnino in obnovo, nad 3 milijarde. Glasom istega lista so pri določitvi bolgarskih mej ponovno vprašali za svet Venizelosa; mirovno pogodbo bodo podpisale tudi Zedinjene države, dasiravno niso bile z Bolgarijo v vojnem stanju. Zdi se, da vrhovni svet alirancev želi dokončati čimprej svoj posel z Bolgarijo. Kakor pravi »Gaulois«, je pričakovati, da bo mirovna pogodba izročena Bolgarom v osmih do desetih dneh. — Publicist George Bourdon razpravlja v »Figaru« o poročilu, ki ga je predložila konferenci medzavezniška komisija za preiskavanje kršitev mednarodnega prava po bolgarskem vojaštvu v Macedoniji. Navede uradni dokument bolgarskih oblasti in pravi, da pomeni ta dokument za Bolgarijo obtožbo, katere ne bo mogla izlepa izbrisati; tako, kakor so postopali Bolgari z deportiranci iz Vzhodne Macedonije, ne bi si upala nobena civilizirana država ravnati z največjimi zločinci. Vse te grozote so se pa godile namenoma in po načrtu. H koncu pravi pisec, da tako brezvestne in verolomne vlade, kakor je bila bolgarska za vojne, sploh ni mogoče primerno ožigosati.

Mirovni posvet.

LDU Lyon, 27. julija. (Brezlično.) Vrhovni svet zaveznikov se je sestal k seji v soboto zjutraj. Posvetoval se je o položaju, ki je nastal vsled ofenzive madžarskih boljševikov proti Rumunom. Nadalje je razpravljali tudi o vprašanju, kako bi se uredil trgovski promet med Rusijo in drugimi državami. Ta problem se je proučeval že prej, pa so odgodili razpravo. Seja vrhovnega zavezniškega sveta se je nadaljevala v soboto popoldne. — V soboto zjutraj je zborovala v ministruvstvu za kolonije komisija, ki ma nalogo, nadzorovati trgovino z žganimi pijačami v kolonijah. Popoldne istega dne se je sestala komisija za poljska vprašanja in je nadaljevala razpravo o usodi Vzhodne Galicije. Nato je komisija za baltičske probleme imela posvetovanje o položaju v Kurlandiji in Livoniji, kjer nastajajo nove težkoče zaradi izzivajočega obnašanja generala von der Goltza.

LDU Pariz, 26. julija. (Dun. KU) »Agence Havas« poroča: Vrhovni svet alirancev je

odobril nco na nemško vlogo, ki zahteva, da se prično med nemškimi in poljskimi zastopniki posvetovanja glede na ozemlja, ki se morajo po mirovni pogodbi odstopiti. Potem je vrhovni svet razmotril vprašanje o imenovanju aliiranih komisij v vzhodni Prusiji.

Rim brez časopisja.

LDU Trst, 25. julija. Listi poročajo iz Rima od 22. t. m.: Črkostavska stavka traja že 15 dni. Smatra se na vsak način, da ne bo mesto več dolgo časa ostalo brez časopisja, ker se zdi, da bodo podjetniki najeli druge delavce, če se delavci jutri ne povrnejo na delo. Z druge strani je za danes zvečer sklicano zborovanje rimskih časnikarjev, kjer se bo razpravljalo o položaju, ki je nastal za časnikarje vsled črkostavske stavke.

Ameriški kredit v Italiji.

LDU Rim, 27. julija. (Brezžično.) Morgan je došel v družbi skupine ameriških bankirjev v Rim, da se pogodi o dovolitvi kredita Italiji v svrhu dobave sirovin. Pogajanja napredujejo zelo hitro in je pričakovati, da se sklenijo dogovori o dobavi v najkrajšem času. Sirovine bi dobavile Zedinjene države. Morgan je pa razen tega ponudil Italiji, da hoče s svojim kapitalom podpirati gradbo več železniških črt v Italiji. Kot jamstvo za posojilo, ki naj služi za financiranje dobave sirovin, zahteva skupina ameriških bankirjev industrijske obligacije, za katere jamči italijanska vlada, kot jamstvo za posojilo, s katerim bi se gradile železnice, pa zahtevajo Amerikanci železniške obligacije.

Ameriške čete v Sibiriji.

LDU Washington, 26. julija. (ČTU) V senatu je bil stavljen predlog, naj se pošljejo čete v Sibirijo. Te čete bi imele v prvi vrsti nalogo, ščititi železnico, poleg tega pa preskrbovati rusko prebivalstvo v Sibiriji z živili.

Stavke v Ameriki.

LDU Budimpešta, 27. julija. (Brezžično.) Glasilo levih socialcev »Politiken« poroča: V Bostonu stavkajo službeni cestne železnice. Tudi 100.000 tobačnih delavcev preti s stavko. Radi napovedane stavke strojnikov in kurjačev, stoji brez posla v New-Yorku 500 parnikov, po drugih krajih pa 700. Skladišča so prenapolnjena in velika množina blaga se je že pokvarila. Če bo trajala stavka le še kratek čas, tedaj bo stavkalo nad milijon delavcev.

Stavke na Angleškem končane.

LDU St. Germain, 27. julija. (ČTU) Kakor poroča »Daily Mail«, so vodje angleških rudarjev sprejeli predlog vlade in priporočili delavcem, naj začno delati, kar se je tudi zgodilo.

Boji med Mažari in Čehoslovaki

LDU Košice, 25. julija. (ČTU) Včeraj, dne 24. t. m., so obstreljevala ogrska letala važno železniško križišče Čapov (Csap) v Karpatih. Železniška postaja se nahaja v sredini mesta. Dosedaj še ni znano, ali je bilo kaj mrtvih in ranjenih.

LDU Praga, 25. julija. (ČTU) Čehoslovaška vlada je poslala ogrski svetjski republiki nastopno brezžično brzojavko: »Ljudskemu poverjeniku za zunanje posle Beli Kunu v Budimpešti. Čehoslovaška vlada najodločnejše protestira proti obstreljevanju čehoslovaškega mesta Čapova, ki so ga zagrešila ogrska letala dne 24. t. m. To dejanje odkrite sovražnosti, skupno z drugimi nasilnimi čini v nevtralnem pasu, nas sili ugotoviti, da se ogrske čete ne drže pogojev premirja. Čehoslovaška vlada tudi protestira proti boljševiški propagandi na čehoslovaškem ozemlju, ki se izvršuje ali po agentih, ki so ostali tu, izza umika ogrskih čet, ali po osebah, ki so pozneje prekoračile demarkacijsko črto, ali končno potom letakov, ki jih trosijo ogrska letala po našem ozemlju. Čehoslovaška vlada si pridržuje pravico, zahtevati odškodnino za pustošenje in ropanje, ki ju je sistematično vršila ogrska vojska pred in med umikom in o čemur predloži tudi posebni zapisnik, ki ga je že dostavila v to poklicani komisiji. Čehoslovaška vlada smatra ogrsko vlado odgovorno za pustošenje in ropanje in pričakuje, da se ogrska vlada formalno obveže: 1. da se na čehoslovaškem ozemlju, kakor tudi na rusinskem ozemlju, ki ga je prisodila mirovna konferenca čehoslovaški republiki vzdrži vseh sovražnosti; 2. da povrne škodo, ki so jo povzročile ogrske čete, in material, ki so ga odnesli ogrski vojaki, ali plača zanj primerno ceno, ter da se vzdrži nadalje vsake politične propagande na ozemlju čehoslovaške republike.

Proti mažarskim boljševikom.

LDU Beograd, 27. julija. Kompetentni krogi so dognali, da se mora kaj ukreniti, da se zavarujejo severne meje naše kraljevine, da ne bo sovražnik iz Budimpešte propagiral boljševizma.

Trgovske zveze z Rusijo.

LDU Budimpešta, 27. julija. (Brezžično.) Iz Stockholma se brzojavlja: Povodno neke interpelacije v spodnji zbornici je izjavil Churchill, da se umaknejo angleške čete iz Severne Rusije, predno bo vsled mrzlega letnega časa promet po Severnem ledenem morju nemogoč. — Švedska trgovska in broderska družba že dela dalj časa na to, da stopi v trgovske zveze z ozemljem, ki je zasledeno op ententi in admiralu Kolčaku. »Dagens Nyheter« ozemljem, ki je zasledeno po ententi in Kolčaka priprave tako napredovale, da se promet otvori 2. avgusta čez Severni rtič do Omska. Izkrčevanje se bo vršilo po premijah in s pomočjo vlačilcev. Družba upa na obilo izmenjavanje.

Vrnitev ruskih beguncev.

LDU Beograd, 27. julija. Prvi del ruskih beguncev, ki so se doslej mudili v Beogradu, je odpotoval danes v Solun, od-

koder bo nadaljeval svojo pot v Odeso, ki je sedaj osvobodjena. Velik del ruskih beguncev se je javil v armado generala Denjškina. Grof Bobrinskij in ostali Rusi odpotujejo čez en mesec, tako da v Belgradu in Jugoslaviji sploh ne bo več ruskih beguncev. Naše oblasti so ukrenile vse, da omogočijo ruskim beguncem ugodno potovanje.

Naš konzul v Rumuniji.

LDU Beograd, 27. julija. Tajnik ministrstva za zunanje posle Ivan Gerasimovič je bil imenovan za generalnega konzula v Bukarešti, ter je danes odpotoval na svoje mesto.

Novi praški nadškof.

LDU Praga, 27. julija. (ČTU) »Narodni Politika« javlja, da se bo bavl kongres češke duhovščine, ki je bil sklican v Prago, z imenovanjem novega praškega nadškofa. Za to mesto prihajajo v poštev trije kandidati in sicer v prvi vrsti poslanec dr. Stojan, v drugi vrsti generalni veliki mojster križarjev Vlasan, na tretjem mestu pa opat strsovskega samostana Zavoral.

LDU Praga, 27. julija. (ČTU) Nasproti trditvi nekaterih listov, da kandidira na mesto praškega nadškofa tudi bivši železniški minister dr. Zahradnik, je čehoslovaški tiskovni urad pooblaščen izjaviti, da odklanja dr. Zahradnik že dolgo časa vsako kandidaturo na katerokoli mesto.

Novi čehoslovaški bankovci.

LDU Praga, 26. julija. (ČTU) Glasom naredbi finančnega ministrstva začne bančni oddelek ministrstva za finance pri svojem glavnem zavodu z izdajanjem novih državnih bankovcev, ki nosijo datum 16. aprila 1919. Ti državni bankovci tvorijo del tisočkronskih bankovcev bivše Avstro-ogrske banke, ki se imajo nadomestiti in ki so bili na podlagi neke naredbe finančnega ravnateljstva žigosani.

Promet na Donavi.

LDU Dunaj, 27. julija. (ČTU.) Kakor javlja agencija Europa iz Prage se zopet otvori ladijski promet po Donavi med Dunajem in Bratislavo. Prvi parnik se odpelje iz Dunaja proti Bratislavi v ponedeljek, dne 28. t. m., otvoritvene vožnje se udeležijo le povabljeni gostje, v prvi vrsti entetni častniki.

Ratifikacija mirovne pogodbe.

LDU Ženeva, 27. julija. (ČTU) Clemenceau veruje, da izposluje v drugi polovici meseca avgusta od francoske zbornice ratifikacijo mirovne pogodbe z Nemčijo in Nemško Avstrijo.

Iz pokrajine.

k Nemški jok. Dunajski »Der neue Tag« od 15. t. m. piše: »Jutri je obletnica, ko je bil stavljen Srbiji ultimat. Pol desetletja je preteklo, kar nas je zadela nesreča. Stoj! To je bila fraza, katere smo bili navajeni. Nič nas ni zadelo, mi sami smo si takrat nakopali nesrečo. aD so avstrijski Nemci obkroženi od Čehov, Jugoslovancev in Poljakov, da imajo računati z eksistenco teh narodov, da imajo poleg teh sosedov žal še Ogre in Italijane, ta dejstva smo leta 1914 prezrli in to je pogubilo starodavno državo. Leta 1919 ta dejstva nadalje obstoje in mi še vedno ne znamo pravih posledic izvajati. Sedaj imamo Ogre, sedaj Italijane za zanesljive prija-

telje. Ne vemo, kako stališče naj zavzame-mo napram Slovanom in še vedno nimamo pojma o pravilnem razmerju sil. Tako nam gre vedno narobe in mi se zato pritožujemo.«

k **Draginjske doklade državnih uslužben-ciev in vpokojencev.** Delegacija ministrstva fi-aanc je prav kar prejela oficijelno obvestilo, da so zvišane doklade dovoljene z veljavnostjo od 1. julija t. l. Odredilo se bo, da se poviški kakor hitro mogoče, na vsak način pa v pr-vem tednu avgusta likvidirajo in nakažejo.

k **Italijanska uprava v zasedenem ozemlju.** Iz Trsta poročajo: Uradni »Osservatore« št. 163, z dne 23. julija 1919, objavlja odlok italijanskega vr-hovnega poveljništva, s katerim dolo-ča: »Komisarju za vodstvo samo-upravnih poslov dežele Goriško-Gradi-šanske se poverja vodstvo deželnihi samoupravnih poslov za vse dele de-žele Kranjske in Koroške, ki se naha-jajo tostran premirne črte.«

k **Civilna uprava v zasedenem ozem-lju.** Iz Trsta poročajo: Brzobjavka Agenzie Stefani javlja, da je bil imenovan Luigi Credaro za izrednega komisarja za Tren-tino in Augusto Ciuffelli za izrednega ko-misarja za Venezio Giulio. Ko nastopi-ta novoimenovana službo, ponehajo funkcije vojaških guvernerjev razun v nekaterih vprašanjih, ki so odvisna od posebnih raz-mer z ozirom na premirno cono. — Kakor javljajo listi, pride Ciuffelli prve dni av-gusta v Trst, da prevzame mesto guver-nerja. V njegovem spremstvu bo razen drugega štaba raznih referentov tudi comendatore Berio, ki prevzame funk-cije vice-guvernerja. — Kakor se čuje, bo novi guverner pozval vse tukajšnje stran-ke, da imenujejo po gotovem ključu za-stopnike v posebni avtonomni sosvet, ki bo imel v upravnih zadevah glede Julij-ske Benečije posvetovalen glas.

k **Župan v Renčah odstavljen.** Italija-ni so odstavili znanega župana Stepanči-ča. Na njegovo mesto so postavili laškega nedporočnika kot gerenta. Tako čistijo Italijani.

k **Ukaz o diplomatih.** Iz Beograda poročajo: V ministrstvu za zunanje stvari priprav-ljajo nov ukaz o nastavljanju, napredovanju in premeščanju v diplomatski stroki. Ukaz izide te dni.

k **Požar.** Ogenj je uničil 23. julija zvečer v Bezuljaku pri Cerknici dva kozolca, dva skednja in dvoje hlevov. Kako je nastal ogenj, se ne ve. Zgorelo je veliko sena, snopje v ko-zolcih in nekaj poljskega orodja. Drugo so pridni gasilci rešili. Velika sreča je bila, da ni bilo vetrovno, ker bi bila pogorela vsa vas. Škoda je že itak velika.

k **Dijaki oproščeni vojaške službe.** Iz Beograda poročajo: Vsled odredbe vojnega ministrstva se ne bodo rekrutirali dijaki, ki sedaj posečajo šolo, a do danes niso izpolnili svoje vojaške dolžnosti. Vpoklicani bodo v vojaško službovanje šele potem, ko dokončajo svoje študije. Vladna naredba se na-naša na vse kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev in na vsa vseučilišča.

k **Učiteljski kongres v Beogradu.** Iz Beograda poročajo: Srbsko učiteljsko dru-štvo je pozvalo vse učitelje kraljevine SHS, naj pridejo v Beograd na veliki učiteljski kongres, ki se vrši dne 6., 7. in 8. avgusta t. l. Na tem kongresu se bodo razpravljala sledeča vprašanja: 1. organi-

zacija vseh učiteljev brez ozira na vero v enotno društvo, čigar sedež ima biti Beo-grad; 2. padlim učiteljem naj se postavi spomenik in v ta namen naj se izvoli od-bor, ki naj ukrene vse potrebno za nadalj-nje delo.

k **Razpisane službe okrožnih fizikov.** Iz Beograda poročajo: Razpisano je veliko število služb za okrožne fizike v vsem kraljestvu. Potreba je zelo velika, ker se širijo povsod nalezljive bolezni. Imenova-nja izvrši sanitetni oddelek ministrstva za notranje stvari.

k **Železniški promet do Skoplja otvor-jen.** Iz Beograda poročajo: Včeraj se je iz-vršila poizkušnja na Raljskem viaduktu, kjer so dela že končana. Poizkušnja je po-kazala, da je viadukt popolnoma v redu. Dne 1. avgusta bo vozil prvi vlak narav-nost do Skoplja.

k **Sprejemanje bankovcev na že-leznicah.** Iz Beograda poročajo: Mini-strstvo za železnice je izdalo naredbo na vsa železniška ravnateljstva, da se v bodoče vplačevanje vseh pristojbin mora izvršiti samo v kronah, ki so jasno žigosane. Ta naredba se je zaradi tega izdala, ker se je v poslednjem času pojavilo velikansko število kron-skih bankovcev iz Avstrije in Ma-žarske.

k **Pod državno nadzorstvo** je bila 26. t. m. postavljena »Marburger Zei-tung«, kakor poroča sama, in sicer za-radi tega, da bi se ne odtegnila obdav-čenju. Za nadzornika je imenovan ma-riborski odvetnik dr. Franc Lipolt.

k **Iz organizacije gozdnih uprav.** Iz Beograda poročajo: V ministrstvu za šume in rudarstvo je izdelan zakonski načrt o organizaciji gozdnih uprav za vse kraljestvo SHS, na podlagi kate-rega bodo v bodoče izvrševale svoje dolžnosti okrajne in okrožne gozdar-ske uprave.

Iz Ljubljane.

1 **Podružnica »Slomšk. zveze v Ljub-ljani** ima svoj sestanek v torek, 29. julija t. l. ob 4. popoldne v Ljudskem domu. Za-radi zelo važnega razgovora se vabijo čla-ni k polni udeležbi. — Predsednik.

1 **Draginja na ljubljanskem trgu** je z vsa-kim dnem večja. Tu bi bilo treba močne roke, ki bi naredila red. Na ta način bi se tudi mno-go ukrenilo proti »boljševizmu«.

1 **Bataljon kraljevske garde v Ljubljani.** Kakor poročajo iz Beograda, se ustanovi v Ljubljani bataljon kraljevske garde. Enaki ba-taljoni bodo tudi v Zagrebu in Sarajevu. Ime-novani so že poveljniki.

1 **Poslanik Ivan Hribar** je prispel v sobo-to v Ljubljano in se je ponoči odpeljal v Bel-grad.

1 **Zrakoplov, ki meče darove.** Včeraj po-poldne po dežju je plaval nizko nad Ljubljano zrakoplov, ki je metal na tla razglednice raz-ličnih vrst. Ljudje so ga spremljali z zani-manjem in ga pozdravljali; nekateri so pa tekli iskat darov, ki jih je sapa raznesla na ceste in na vrtove; ta ali oni se je ohranil spoimn-ček na to čudovito »mano«.

1 **Pretep pred sodiščem.** V našem uredništvu se je oglašil g. Janko Šebenik, ki je naši tozadevni notici, ki smo jo prinesli včeraj, dal ta-le popravek: Priča je pod prisego izpove-dala o zadevi med Janko Šebenikom in gospo Šebenikovo v dobro prvega. Ko je Janko Še-benik zapustil dvorano, sta ga brat in žena pričakala na hodniku, kjer ga je brat udaril

od zadaj po glavi; Janko Šebenik je hotel na-zaj v dvorano, da to naznani sodniku, nakar sta planila oba nanj, da se je moral braniti, kakor se je mogel; v silobranu je moral zgra-biti celo za stolicu, da se je branil.

1 **Ljubljana dolga vas.** V Ljubljani se je v zadnjem času razvila šega pod-oknic, ki pa tega častivrednega naziva nikakor niso vredne. Tudi harmonika je postala priljubljen inštrument. Na borzi harmonik se cene temu inštru-mentu čimdalje bolj dvigajo. Čimbolj nadušljiva je taka harmonika, tim večjo veljavo ima. Od 11. ure zvečer do polnoči korakajo po Ljubljani le pred-nje čete posameznih pevskih in glasbe-nih bataljonov. O polnoči pa se prične slavnostna defilacija celokupne pevske in glasbene garnizije. Zastopane so vse vrste: ženska krila, civilne hlače in vo-jaške čepice. Končujejo se te slavnosti nekako ob 4. uri zjutraj s »plesom« na ljubljanskih ulicah. Med posameznimi točkami se oddajajo cele salve strelav. Za okrepčilo je preskrbljeno v najbolj temnih kotih ljubljanskih ulic, kjer kampirajo umetniško navdahnjene čete s steklenicami žganja in drugega alkohola, ki podžiga rodoljubje. Med odmori nastopa »oko postave«. Ljub-ljanci, zaspanci, ki so tako starokopit-ni in ki mislijo, da je potrebno biti ob tem času v postelji, imajo nedosežen užitek, naslajati se ob himni ljubljanskih krokarjev »Ljubljan'ca dolga vas«, katera ponaša njihov duh v sta-rodavne čase, ko se je Ljubljana pri-čenjala na Starem trgu in končavala pred rotovžem. Časi so drugi, duh je ostal isti.

Po svetu.

s. **Smodnik kot zdravilo.** Le malo je znano, da mnogi narodi uporabljajo smodnik tudi kot zdravilo. Ponekod ustavljajo z njim kri iz ran. Drugod ga smatrajo za sredstvo proti strupu; če piči strupena kača ali ugrizne stekel pes, ga natrosijo na rano in zažgo. S tem se rana izžge in v tem slučaju smodnik morda dobro vpliva. Rabi se pa tudi v mnoge druge, čisto vražar-ske namene.

s. **Pritlikavci.** Pesnik Filotas je bil tako majhen in slaboten, da je moral imeti svinec pritrjen na čevljih, da ga ni odnesel veter, drugi celo pravijo, da je imel svinčene nogavice. Še bolj ne-navaden je bil Jeffery Hudson, ki je meril komaj tri čevlje in devet palcev. Ko so napravili nekoč pri angleškem kralju Karolu pojedino, se je v splošno začudenje odprla velika torta — in Jef-fery Hudson je prikorakal iz nje.

s. **Prebivalstvo vzhodne Macedo-nije.** Po statistiki je štela vzhodna Ma-cedonija pred prihodom Bolgarov v njo 305.000 prebivalcev, a po njih od-hodu 225.000 prebivalcev. Iz tega je razvidno, kako in kaj so počenjali Bol-gari v svojem slepem sovraštvu in so se pokazali s tem nevarne, ne samo za sosednje države in ljudstva, ampak za človeštvo sploh.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

Doktorici so se pri teh besedah usta nabirala v smehljaj, ali posmehnila se ni, samo po strani je pomilovalno pomežikala ravnateljici. A komaj je županja končala, že je doktorica sama zaščebečala kot ščinkovec: »Oh, rada verjamem Boženi, gospa županja! Ko sem bila jaz v samostanu, taptat smo tako rade imele sestro Angeliko. Kako lepa je bila, oči je imela kot z družega sveta in vsa je bila tako nežna. Kadar je rekla katera gospodična, da se je useknila, je sestra Angelika vselej napravila mračen obraz, ker je hotela, naj bi rekla, da si je obrisala nos. (Gospa doktorica se je zasmejala kot mlada grlica.) Bilo je tam kmetsko dekle kakor kak kirasir, kamor je ona stopila, tam trava ni več rastla. Nekoč se je skregala z neko gospodično in kot je bila že robata, je zavpila nad njo: »V nos te bom dregnila! No, to je bil takrat ogenj v strehi! Gospodična Angelika je bila kot omedlela — no, kako je bilo dekle takrat kaznovano! in gospa doktorica se je smejoč zvižala na zofi kot nemirna deklica.

»Gospa, tudi jaz se rada spominjam na samostan,« je vzdihnila Malka in nagnila kodrasto glavico.

»Pojdite, pojdite, gospodična, tam je sama molitev,« je hrupno vmes posegla poštarica. »Marsikatera bi v cerkvi Boga ugriznila v nogo, glavo ima pa polno posvetnih misli!«

Po tej bombi poštarici je bilo eno minuto tiho; dame so lomile slaščice.

»Vendar, gospa, se tam tudi lepo, ginja moli,« je Malka zopet branila samostan. »In pa ti plesil Gospa to ve — kaj ne?«

»Da, da,« prikima gospa županja, »tudi naša se je tam udeležila maškerade, oblečena je bila kot Blumenmädchen, trideset goldinarjev nas je stalo.«

»Kje pa vzamejo moške?« čudeč se vpraša poštarica.

Županja, doktorica, gospodična Malka in nazadnje tudi ravnateljica se pridruženost zasmejejo: županja prizanesljivo, doktorica zbadljivo, ravnateljica tiho, Malka pa kot otrok nedolžno.

Poštarica še bolj zardi in s črnimi ostrimi očmi čudeč se gleda zdaj eno, zdaj drugo.

»Tam pleše ena z drugo, ena predstavlja gospoda, druga damo; vse to je samo zaradi tega, da se nauče elegantnega vedenja,« mirno razlaga županja. Prva je nehala smejati se in je bila zopet jako resna.

»Meni bi pač bilo malo za to!« zlobno opomni poštarica.

Vse ostale se namrgodijo in vsem se je vidno bralo iz oči: Verjamemo!

»Kdo pa bi dal tja otroka, ako bi tja smeli moški,« omeni županja mirno, dobrotljivo, sočutno.

»No, jaz sem mislila, da tja prihajajo dijaki, tam so vendar šole,« se brani poštarica.

»Kaj vendar mislite, gospa poštarjeva,« čeblija doktorica, »da bi dijaki tja

zahajali — tam je doma strogost, red, nobena ne sme nikogar pogledati, tem manj nasmejati se! Joi, pri nas se je nekoč zgodila lepa reč! Gospodična Angelika se je kar jokala zaradi tega. Pri eni so našli pismo — pismo od dijaka! Takoj so pisale staršem, naj jo vzamejo domov. Ah, to je bil jok — potem so jo pa vendar pustili.«

»Pri nas se je zgodilo tudi nekaj takega,« pritrđi Malka.

»No, vidite, kaj boste potem govorili,« pravi poštarica. »Pustimo samostane! Moj mož mi je naročil roman »Krasna nuna«, in v njem sem čitala lepe stvari,« in poštarica je kimala z glavo, kot bi hotela reči: kaj bi pravila!

Doktorica nabere usta.

Gospa Darbujanova vstopi z vrčem s čokolado in prične nalivati.

»Prosim, gospa županja — prosim, gospa doktorjeva — prosim, gospa poštarjeva — prosim, gospa ravnateljjeva — poslužite se in pijte!«

»A vi, gospa Darbujanova, boste vendar tudi prisledli k nam! Me smo vas prišle obiskat, a vi ste kar naprej v kuhinji,« živahno prigovarja županja.

»Prosim, gospa županja, saj prisedem.«

V prodajalni zazvoni.

»Malka, pojdi odpraviti!«

Gospodična odhiti, kot bi bila stara šestnajst let.

Doktorica je srknila čokolado, obližnila ustnico in rekla: »Gospodična je vedno urna kot veverica!«

Gospa Darbujanova se nasmeje materinski srečno.

»A pazite, pazite — meni se zdi, da učitelj Beranek nekako — in doktorica pripre modre oči in požuga s prstom.

»Tudi mi smo nekaj slišali,« pritrđi ravnateljica smehljaje se.

Županja je pri tem sedela kot kip.

»Kaj pa je to slabega?« se glasno zasmeje poštarica.

»Kaj vendar mislite! Da bi se naša Malka omožila — to bi bilo že zadnja! Zakaj bi hitela — ne? Doma ima zlate čase — in to moram reči, čeprav sem nje mati, ona je samo za gospodinstvo. Ona mi je velika pomoč! Kaj bi počeli, ako bi dekleta imeli v šoli? Ostali bi sami! Naj le uživa mlada leta pri starših — nič še ni zamudila.«

Poštarica in županja se naglo spogledata.

»No, jaz sem samo tako slišala,« se nasmeje doktorica in se zviža v naslonjaču kot nemirna kača.

»Dekle je veselo, od jutra do večera bi prepevala, kuha, pospravlja, streže v prodajalni, teka semtertja in spi dobro, nič se ne muči. To je napačno, ako se mlada dekleta hité možiti.«

»Koliko pa je stara Malka, gospa Darbujanova, koliko?« vpraša županja s sladko živahnostjo.

»Koliko? O sveti Katarini bo dvaindvajset — ali so to kakšna leta?«

Poštarica in županja zopet menjata

nagle poglede; potem prično vse počasi srkati, in za nekaj časa je bilo tiho.

»Jaz sem se omožila, ko sem bila sedemnajst let stara,« prične doktorica sramežljivo.

»Ah, to je hitro — to je zelo hitro —« ginja opomni Darbujanka.

»O, ich war eine spröde Braut — ah, kako me je bilo sram —« in doktorica si z malimi rokami zakrije obraz.

Poštarica se pritajeno zasmeje, da se vse potrese.

»Moj je začel hoditi za menoj, ko sem bila stara šestnajst,« pripoveduje ravnateljica. Glavo je nagnila na stran, zobček se je vdrl v ustnico, in delala se je ginjaivo plašno, kot bi hotela zapeti: »Kje so časi, ki so bili!«

»Torej oskrbnik si jo je tudi pripeljal, včeraj je prišla,« mimogrede opomni županja.

Druge po strani pogledajo na Darbujanko.

»Mi smo tudi slišali,« pravi malomarno.

»Poglejte si ga — nič mu ni bilo tu všeč,« zbadljivo opomni poštarica.

»Imel jo je menda že kot praktikant — kdo pa ve, kako je to bilo,« zopet malomarno opomni Darbujanka.

»Beranek je rekel, da jo je videl, menda je —«

»Ah, kaj nam to mari, ne?« ji doktorica ostro seže v besedo. »Moj nekoliko pozna to rodbino —«

Malka se vrne.

»Bogata, mislim, ne bo posebno,« Ravnateljica po teh besedah plašno pogleda obraz za obrazom, kot bi se bala, da je koga razjezila.

»Bogata?« se zaheheta doktorica, »kje bi pa vzeli? Potem bi ji ne bilo treba iti k učitelstvu. Uradnikova hči — kdaj pa je pri teh bilo bogastvo. Sama revščina jih je, čeprav se nosijo po gosposko. Ah, jaz jo poznam. Pri nas v Boleslavi so hodile kot kraljice, na nas so gledale tako-le od zgoraj doli, ko pa se je bilo treba možiti, so jemale kogarkoli — me smo si lahko izbirale!«

Vse so pritrjevale, a nobena ni odgovorila, ker so se spomnile plešastega, že sivega doktorja, ki je bil širok, a je imel noge tenke in jih je stavil s prsti na znotraj, in ko se je ženil, je imel že dobrih petdeset let.

»Kdor visoko leta, nizko pade,« je začeblija županja, kot bi z iglo zbadal, in ne da bi mignila z glavo, samo ustno skrivila.

»Kdo, prosim — kdo?« šele zdaj vpraša Malka, ki je doslej samo zvedavo poslušala.

»Gospa oskrbnikova,« hitro odgovori ravnateljica.

Gospodična zaviha ustno in zmaje s kodrasto glavico.

»Moj Bog, manjka se jih takih, gospe,« se hrupno oglasi Darbujanka in ploskne z rokami; »saj ona, drage gospe, še stekleničnice nima!«

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.
Odgovorni urednik Viktor Cenčič.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.